

Na začátku bylo znepokojení, že bychom se mohli stát jedním ze slabých článků Severoatlantické aliance. A tudíž potřeba zamyslet se nad tím, jak se mohlo stát, že armádě jde o přežití. Patnáctičlenné jádro se stovkou spolupracovníků, mezi nimiž docházelo ke střetu vojenského a civilního pohledu, se o to v Bílé knize o obraně České republiky pokusilo. Aniž by přitom autorům šlo jen o to vymoci pro rezort rozvojový nebo alespoň jakýsi zachovný vojenský rozpočet, i když jistě také. Ale ne zase tak podbízivě, když text nabízí zbavit se i proti vůli mnoha oponentů a vojáků údajně zbytných vojenských schopností. A navíc v atmosféře, kdy iniciátor díla a ministr obrany byl ve stavu ohrožení, jakkoli si zajistil, že tento záměr byl ve vládním prohlášení Nečasovy koalice.

Metodologické problémy

Ve zmíněném vládním prohlášení je uvedeno: „*V návaznosti na schválení nové Strategické koncepce Severoatlantické aliance hlavami států a vlád na summitu v Lisabonu na podzim tohoto roku a s ohledem na celkový vývoj mezinárodního prostředí bude vláda novelizovat Bezpečnostní strategii ČR. MO zároveň vypracuje Bílou knihu, která se stane podkladem pro přípravu nové Obranné strategie ČR navazující na Bezpečnostní strategii ČR.*“

Jenže v kapitole Zahraniční politika je, že vznikne **nová** Bezpečnostní strategie ČR, což signalizuje první metodologický problém. Byl rozhodnut v herní strategii „vyšší bere“, tzn. text je pouze novelizován.

Druhým metodologickým problémem je, že Bílá kniha má být podkladem pro Obrannou strategii, ne tedy jako nová koncepce výstavby ozbrojených sil. Postupovalo se tedy zatím jinak, o Bílé knize jako podkladu pro Obrannou strategii ČR se již oficiálně nemluví. Z tohoto důvodu se někteří bezpečnostní a vojenští experti od přijatého postupu v rozporu s vládním prohlášením distancují.

Podle nich také na dokumentu je větší chybou to, že se k řadě věcí nevyjadřuje, než zjevné chyby či vnitřní rozpory; chyby lze napravit, ale bílá místa vytvářejí prostor pro subjektivismus, partikularismus a lokálpatriotismus. Přitom Bílá kniha s vývojovou perspektivou na příštích deset let by měla získat podporu i opozice. Předpokládá proto, že po pěti letech by mělo dojít k její kritické revizi. Ať už půjde vzhledem k disponibilním finančním prostředkům o jakýkoli zvolený model, měl by reagovat na bezpečnostní hrozby a z nich vyplývající rizika a být funkční.

Je tedy zcela legitimní, zda za této situace by nebylo lepší vrátit se k původnímu záměru vládního prohlášení, tj. chápat Bílou knihu jako analytický dokument s návrhy určitých opatření pro následné vypracování Obranné strategie České republiky. Tím by se také zvýšila autorita Bezpečnostní strategie ČR při tvorbě podobných dokumentů nižší míry obecnosti. Za zamyšlení také stojí námět některých bezpečnostních a vojenských expertů, zda nepožadovat od vedení Severoatlantické aliance přesnější vize o podobě transatlantické obrany včetně podoby národních armád v rámci koalice.

Třetím metodologickým problémem je, že Bílá kniha byla zpracována, projednána Bezpečnostní radou státu a v příslušných parlamentních výborech a schválena vládou dříve než Bezpečnostní strategie ČR, která je obecnější, svým způsobem by Bílá kniha z ní měla vycházet.

Sebezáchova je nákladná

Překlenout a přežít ne vždy racionálně domyšlené rozpočtové úspory při absenci souběžného hledání adekvátních zdrojů, a přitom zároveň zajistit obranyschopnost republiky při splnění mezinárodních závazků a v pudu sebezáchovy zachránit podstatné s možností budoucího rozvoje znamená vždy něco podstatného obětovat. Je přitom vždy problémem, zda nebylo obětováno příliš mnoho či něco až příliš cenného.

Takový záměr se pro autory stává i zadáním pro komplexní projektové či programové řízení s využitím metodiky řízení pomocí cílů. Což je ctižádost, o kterou se zatím žádný z našich vládních rezortů úspěšně nepokusil. Vyžaduje to vytvořit pružné organizační struktury a zajistit jejich vazby s liniově štábní strukturou, aby za pomoci odpovídajícího motivačního programu bylo dosaženo synergického efektu.

Neméně vážným problémem je nejen získat pro tento projekt představitele koalice, ale i občanskou veřejnost a opozici, u nichž převládá nedůvěra k tomu, jakým způsobem rezort obrany zacházel se svěřenými finančními prostředky, a po zveřejněných a nedořešených kauzách nemají záruky, že se tak nebude stávat nadále, jako tomu bylo např. při nedomyšlené stavbě v Ústřední vojenské nemocnici.

Konkrétně řečeno, zda si analýzou zjištěnou malou konkurenceschopnost při náboru nových adeptů pro službu profesionálních vojáků na trhu práce, identifikovaný a vyčíslený devadesátimiliardový deficit a omezené možnosti budoucího rozvoje nezavinil rezort nekompetentním řízením a korupcí především sám, jak autoři i zčásti přiznávají. A tedy zda po získání adekvátních finančních prostředků v této praxi – při stále nedostatečné legislativě, personálním výběru a zvláště civilní kontrole – dojde k zásadní nápravě, zda po přijetí zákona o zakázkách bude obrana v podobných krocích pokračovat.

A to navzdory tomu, že autoři přiznali absenci účinných nástrojů k řízení rezortu, odmítají tolerovat špatné hospodaření, pokračovat v plošném zmenšování ozbrojených sil, zbavit se duplicit i triplicit v organizační struktuře, udržovat nadměrnou administrativu včetně systému velení a řízení ozbrojených sil na úkor výkonných částí a dotovat činnosti a infrastrukturu, které přímo nesouvisejí se základním posláním rezortu.

Jenže kolikrát jsme již tuto kritiku a sliby k nápravě od mnoha ministrů slyšeli a početní stavy ministerstva se vážněji nesnižovaly nebo jen zdánlivě převedením pracovníků do tzv. podvěsů, přičemž některé odbory jsou až zjevně předimenzovány, pracují byrokraticky, bez přesvědčivého efektu, a dokonce své úkoly neplní; nemluví o jednotlivcích a skupinách náchylných ke korupci, jak to prokázaly trestní kauzy.

Poté se mnohdy stává, že podstatná část fondu pracovní doby není věnována řešení věcných problémů, ale vnitřních konfliktů, sporů a interpersonálních vazeb. Přitom je patrné, že některé tyto negativní jevy vnesli do rezortu a do armády civilisté, kteří měli být zárukou demokratické kontroly a řízení ozbrojených sil včetně racionalizace práce.

Překonání těchto deviací může dosáhnout jen zcela kompetentní a nezkompromitované vedení rezortu, které si podobné složení personálně zajistí i na nižších stupních řízení a velení. Faktem je, že se to bohužel dlouhá léta nedařilo.

Co chce armáda obětovat

Kladně lze ocenit, že Bílá kniha předpokládá pro ochranu vzdušného prostoru České republiky zachovat taktické nadzvukové letectvo, tzn. gripeny. I když existují i jiné názory, obnovit jej, zejména získat kvalifikované kádry by po jeho zrušení bylo velmi těžké a určitě nákladné; lze se setkat s názory, že je to vyloučené. Premiér Petr Nečas rigorózně požaduje, aby se o gripenech, eventuálně jiném nadzvukové letectvu rozhodlo až poté, kdy budou vyšetřeny korupční kauzy spojené s jejich pronájmem. Jednal o tom dokonce i s britským premiérem Davidem Cameronem, který přislíbil pomoc při vyšetřování.

Diskutovaným problémem na druhé straně je zachování podzvukového letectva, i když paradoxně nic jiného nezbyvalo, chyba bylo v jeho ne dost racionálně promyšleném pořízení a neschopnosti alespoň zajistit prodej přebytečných letadel, když se ukázalo, že jich tolik zdaleka nepotřebujeme. Předpokládá se využití L-159 pro podporu pozemních sil a zapojení do spojeneckých operací, ale veřejnosti o takových aktivitách či přípravě na ně není nic známo; navíc se objevila informace o jeho možném použití v libyjské operaci, ale byla odmítnuta pro nekompatibilitu v komunikaci a výzbroji. Představa, že by tato letadla byla využitelná jako ve druhé světové válce na široké frontě patří nyní již do říše science fiction. Takže jejich provoz lze odůvodnit pouze pro výcvikové účely, což i někteří autoři přiznávají, i když se to v Bílé knize explicitně neobjevuje.

Bezpečnostně může být pro veřejnost citlivé rozhodnutí dále nerozvíjet schopnost vlastní protiletadlové raketové obrany založené na kompletu 2K12 KUB, jehož životnost brzy skončí. Toto řešení podle autorů koresponduje s doporučením NATO, které v současnosti vytváří teritoriální protiraketovou obranu. Schopnost protiletadlové obrany krátkého dosahu (*SHORAD – Short Range Air Defense*) určené k ochraně nasazených jednotek bude zachována a rozvíjena. Protivzdušná a protiraketová obrana jsou v popřední alianční pozornosti, jak o tom ostatně hovořila při své návštěvě na přelomu června a července 2011 na pražské konferenci ke stému výročí narození amerického prezidenta Ronalda Reagana bývalá americká ministryně zahraničních věcí Condoleezza Riceová.

Stejně tak je ve srovnání s L-159 diskutabilní vyřadit z užívání bojové vrtulníky Mi-24/35 pro nízkou balistickou ochranu, zastaralou avioniku a interoperabilní komunikaci podle norem NATO. Tzn. i dále do této schopnosti neinvestovat.

Novější vrtulníky Mi-35 se mají co nejdříve odprodat a soustředit se na schopnosti dopravního vrtulníkového letectva využitelného nejenom v rámci kolektivní obrany NATO, ale i pro potřeby integrovaného záchranného systému; to bude sice občanskou veřejností přijato kladně, ale je otázkou, jak dalece je to funkční z vojenského hlediska.

Co je největším překvapením je neinvestovat do dalšího rozvoje mobilních pasivních sledovacích systémů, kterými jsme kdysi jako s naší chloubou udělali díru do světa a Američanům zkomplikovali provoz tzv. neviditelných letadel typu *stealth*. Armáda se chce soustředit se na obnovu a rozvoj systémů stacionárních a mobilních radiolokátorů, které mají přímou vazbu na integrovaný systém protivzdušné obrany NATO (NATINADS). Už mj. proto, jako v případě protiletadlové obrany, že veřejnost není dostatečně informována o záměrech Severoatlantické aliance v našem geopolitickém

prostoru. Chybějí také veřejně přístupné informace, že tento systém zastaral a modernizace nepokračuje.

V souvislosti s tím se dal očekávat i odpor proti zrušení nejméně jedné ze čtyř taktických leteckých základen (Přerov, event. Čáslav), protože NATO ve svém pravidelném hodnocení doporučuje soustředit vzdušné síly na dvě taktická letiště. Znamenalo by to nakonec mít kromě kbelského a čáslavského letiště, které se mezi taktické letecké základny nepočítají, jen dvě letecké základny.

Spoléhání se na Alianci sice svědčí o tak potřebném prohlubování komplexnosti obrany severoatlantického prostoru, ale zatím není spojeno s aktivnějším přesvědčováním občanské veřejnosti, která má nepříliš dobré zkušenosti z aliančních svazků. Spoléhat se jen na fakt, že jde o kvalitativně jiné společenství, je sice pravdivé, ale českými občany zatím ne zcela doceněné, jak ukazují i sociologické výzkumy. Nepříliš přesvědčivá angažovanost Severoatlantické aliance v Libyi z iniciativy francouzského prezidenta Nicolase Sarkozyho a britského premiéra Davida Camerona k tomu moc zdařile nepřispěla.

Tím spíš je vzhledem k našim změnám ve vojenských schopnostech nutné zachovat a rozvíjet schopnost operační přípravy území pro přijetí spojeneckých posil (*HNS – Host Nation Support*), zvyšovat interoperabilitu, nasaditelnost a udržitelnost sil podle standardů NATO a zajistit kybernetickou obranu. K tomu je i nutné rozvíjet konkrétní projekty a schopnosti v aliančním integrovaném informačním prostředí (*NEC – Network Enabled Capability*), budovat integrovaný systém vojskového zpravodajství, sledování, průzkumu, zaměřování a ničení cílů a dokončení projektu Voják 21. století.

Některá opatření mají technickou povahu, např. vzhledem k parametrům provozovat BVP-2 do konce jejich životního cyklu (2018–2020) a odstavovat z provozu pásová bojová vozidla pěchoty (BVP).

Kriticky narazil námět ponechat schopnost tankového praporu s T-72CZ do konce jeho životnosti, v mezidobí zvážit účelnost jeho dalšího rozvoje a nepoužívané uskladněné tanky T-72 co nejdříve odprodat, což se však jeví jako záměr racionální. V řadě případů není důvod zbavovat se zbraňových systémů, pokud jsou provozuschopná a nezmizel důvod jejich eventuálního nasazení.

Nezbývá také nalézt do poloviny roku 2012 využití pro Centrum biologické ochrany Těchonín, které by Ministerstvo obrany chtělo užívat společně s dalšími ministerstvy a organizacemi bezpečnostního systému ČR, nebo v rámci mezinárodní spolupráce, což ovšem ve složité rozpočtové situaci nebude tak jednoduché. Ale ještě složitější by po propagaci tohoto moderního centra, které stálo kolem miliardy korun, jeho provoz zastavit. Rezort by měl udělat vše pro to, aby pro zachování tohoto centra získal alianční podporu. Jinak by při razanci navrhovaných opatření museli autoři Bílé knihy počítat s tím, že budou ani ne tak vlastní vinou v ohnisku probíhající diskuze. Tak se i stalo, ale nedá se tvrdit, že by autoři při obhajobě své práce neobstáli.

Nový moderní prvek v řízení

Autoři Bílé knihy chtějí v obranném plánování využít metodu řízení podle cílů. Cíle chtějí formulovat tak, aby bylo možné objektivně hodnotit jejich věcné plnění ve vazbě na přidělené finanční prostředky. K tomu je vytvářena jednotná a závazná soustava cílů, která má koordinovat a integrovat obranné plánování s ostatními plánovacími

a návaznými procesy, včetně rozpočtování. Úzce tak má být propojeno plánování věcné a finanční. V Bílé knize uvedená soustava cílů prvního stupně spíše identifikuje funkce Ministerstva obrany. Autoři slibují, že cíle budou vypracovány do prakticky realizovatelné úrovně. Náznak je patrný v kapitole o realizaci Bílé knihy, která reálné a kontrolovatelné cíle obsahuje. Tím je dokument doveden do praxeologické, racionalizační a sociotechnické podoby.

Otevřeně je třeba uvést, že přes jisté projevované úsilí se žádnému vládnímu rezortu programové řízení a řízení pomocí cílů nepodařilo zavést. Vyžaduje totiž kromě precizace cílů doplnit dosud převážně liniově štábní organizaci pružnými organizačními strukturami týmového typu a vytvořit tak tzv. maticovou organizační strukturu, která může přinést požadovaný synergický efekt. Je ovšem možné, že autoři chtějí realizaci cílů svěřit existujícím organizačním článkům. Ale i tak to předpokládá zároveň nově stanovit rozhodovací, poradní, metodické, kontrolní, personální, resp. i jiné pravomoci a stanovit práva a povinnosti v toku informací všech subjektů v této struktuře. Programové řízení a řízení pomocí cílů vyžaduje vytvořit zároveň motivační program a logicky o nové režimy řízení. Podle zkušeností i z firem lze předpokládat k zavedení takového nového způsobu řízení výrazný odpor, a to zcela ze zjevného důvodu: takové řízení zcela jasně prokáže, kdo má opravdu řídicí realizační schopnosti a vůli zadaný cíl optimálně splnit co nejdříve, s co nejmenším vynaložením finančních a materiálových prostředků i lidských zdrojů.

Autoři Bílé knihy by se měli vrátit k některým konkrétním, ale z hlediska teorie organizace a řízení problematickým návrhům, jako je např. podřízení jedné části Vojenské policie ministru obrany a druhé části náčelníkovi generálního štábu.

Kompetentní a motivovaní lidé

Tak se jmenuje část Bílé knihy, která je v textu z hlediska existence armády rozhodující. Nejen pro zajištění obrany země, modernizaci ozbrojených sil a zavedení programového řízení, nejen vzhledem k obecné prioritaci lidského činitele nebo lidských zdrojů, ale i z hlediska válečných zkušeností, poválečného rozvoje i rozvoje obecně humanitního.

Němci za druhé světové války způsobili Rudé armádě zvláště zpočátku až patnáctinásobné vyšší ztráty vojáků proto, že si nezdecimovali velitelský sbor a měli ve funkcích velitelů družstev, čet a rot vojáky se zkušenostmi z první světové války, kdežto sovětská armáda mladé devatenáctileté absolventy vojenských učilišť, kteří tyto zkušenosti pochopitelně postrádali.

Po druhé světové válce Němci dosáhli tzv. hospodářského zázraku s přispěním Marshallova plánu, demilitarizace a později pomocí zahraničních dělníků hlavně díky tomu, že ministr válečného hospodářství Albert Speer přesvědčil Adolfa Hitlera, aby nepovolával do armády kvalifikované dělníky, což podstatně přispělo k poválečnému dynamickému rozvoji ekonomiky. Konečně také Ameriku udělalo Amerikou, že mezi evropskými emigranty převládali kalvinisté, kteří byli známí svou pracovní výkonností.

Má-li tedy dostat něco priority, tak je to především nutnost zachovat optimální strukturu kvalifikovaných příslušníků armády a dosáhnout do budoucnosti řízeného personálního procesu, což je nejdůležitější handicap polistopadové transformace armády.

Tedy se zpočátku sice podařilo zabránit prověrkám velitelského sboru, jak je dokonce navrhovalo samotné tehdejší vedení Ministerstva obrany, a nahradit je odbornými

atestacemi, ale po rozpadu Československa a zrodu Armády České republiky za ministra obrany Antonína Baudyše byly prověrky znovu provedeny, a přestože bylo prověřeno přes 97 % prověřovaných, tisíce vojáků z povolání odešlo raději dobrovolně, mělo již podobných praktik dost. Přitom odcházela lepší část, ti, kdo si věřili, že se v civilu uplatní.

Zachování a zkvalitňování personální struktury armády je tedy daleko důležitější než rozhodovací procesy o věcných problémech zachování a modernizace armády. Personální řízení musí zajistit jak optimální přijímání nových vojáků a pracovníků rezortu rovnoměrně ze všech věkových kohort, tak průběh jejich kariér a plánovaný odchod.

Především to znamená uplatnit se na trhu práce. Zatím vláda postupuje jinak. Těžko udržet nejzkušenější vojáky, když se jim jako státním zaměstnancům snižují platy, mají jim být zdaněny příplatky na ubytování i výsluhy. A to v situaci, kdy třetina z nich končí v příštích dvou letech služební závazky a zároveň mají nárok na výsluhu let. Hovoří se o tom, že o odchodu uvažuje čtyři tisíce vojáků. Armáda proto na trhu práce obtojí jen těžko. Zvláště proto, že ne vlastní vinou bude podezřívána, jak flagrantně porušuje sliby a závazky, kterými nové zájemce o profesionální službu lákala.

Vláda s programem rozpočtové odpovědnosti není jistě v lehké situaci. Když Ministerstvo financí připravuje rozpočtové škrty, nemělo by sice ignorovat sociální dopady, ale na konec se jimi netají. Nemělo by však přehlížet negativní dopady finanční. Také pokud jde o armádu, nebude situace jiná. Na možný odchod nejzkušenějších vojáků společnost doplatí, obnova kvalifikační úrovně bude dražší, než teď ušetříme.

Podle dokumentu *Transformace rezortu Ministerstva obrany České republiky* z roku 2007 mělo být na konci roku 2010 dosaženo počtu 36 800 osob (26 200 vojáků, 8800 občanských zaměstnanců a 1800 čekatelů). Ve skutečnosti bylo k 1. lednu 2011 v působnosti Ministerstva obrany ČR 21 309 vojáků, 8011 občanských zaměstnanců a 937 vojáků-čekatelů. Jedním z důvodů, proč není možné cílových stavů dosáhnout, je nedostatečný rozpočet. K tomu se ovšem budou v příštích letech přidávat i další faktory, například demografický.

Achillovou patou je financování

Redukce rozpočtu chápou autoři trochu ironicky „jako příspěvek Ministerstva obrany ke stabilizaci veřejných rozpočtů“. Jakékoli další snižování obranného rozpočtu však podle nich už není s ohledem na úkoly ozbrojených sil ČR udržitelné a bez rozpočtové stability také nelze racionálně plánovat.

Škrty sice přinášejí okamžité úspory pro státní rozpočet, ale násobně se promítají do zvyšování dlouhodobého vnitřního dluhu rezortu. Důsledkem je ohrožení schopnosti naplnit současné politicko-vojenské ambice a zajistit obranu země.

Autoři proto vyzývají současné politické elity, aby se zavázaly udržet dlouhodobou stabilitu výdajů na obranu. Za deset uplynulých let se totiž vojenský rozpočet nevyvíjel zrovna nejlépe: zatímco roku 2001 byl ve výši 54 miliard Kč, tak v roce 2011 se vrátil na úroveň 44 miliard Kč, ovšem při inflaci, která za tu dobu činila 69 %. Je nutno však uvést, že počet osob v rezortu se za tuto dobu snížil ze 46 tisíc na 32 tisíc osob, tj. cca o polovinu, tj. na dvě třetiny původního stavu; ubylo zvláště občanských zaměstnanců, ale zčásti i vojáků. Zároveň je však nutno uvést, že stoupají náklady na mandatorní výdaje spojené s výsluhami.

Na základě ekonomické analýzy formuluje Bílá kniha do roku 2020 tři scénáře: **rozvojový** (rozpočet v uvedeném časovém horizontu cca 63 miliard Kč), **stabilizační** (cca 56 miliard Kč) a **úpadkový** (cca 48 miliard Kč). Vláda sice podle médií Bílou knihu schválila, ale na veřejnost se zatím nedostala informace o tom, pro jakou variantu se rozhodla, pokud se rozhodla vůbec. A je-li za současné politické situace schopna se o tak závažném tématu rozhodnout.

Spíše je nutné počítat s pesimistickým výhledem. A sice jako důsledek, že se Ministerstvu financí nedařilo vybírat daně v předpokládané výši. V polovině roku 2011 se operovalo se schodkem patnácti miliard korun. Deficit nejen může, ale s vysokou mírou pravděpodobnosti dopadne i na armádu. K tomu lze připočítat jako argument, že jsme stáhli vojenský kontingent z Kosova a ačkoli premiér Petr Nečas v souvislosti se stahováním třiceti tisíc amerických vojáků z Afghánistánu z Obamova rozhodnutí řekl, že pokud jde o setrvání našich vojáků, tak se nic nemění, ale ministr obrany Alexandr Vondra v červencových televizních Otázkách Václava Moravce mluvil o tom, že část se jich bude postupně vracet, včetně do konce roku 2011.

Poznámky na okraj

Součástí Bílé knihy je i kapitola Tradice ozbrojených sil České republiky. Nic proti jejímu obsahu, ale zadání mělo být formulováno jinak, v souladu s metodologií tvorby Bílé knihy, tj. jaké poučení skýtá historie našich ozbrojených sil pro tvorbu a realizaci podobných dokumentů. Není si možné také nepostesknout, že úsilí o budování polis-topadových ozbrojených sil v masarykovském duchu a tradici se nesetkalo s příliš velkou politickou vstřícností, z celého snažení zůstaly do současnosti jenom Vojenské rozhledy.

Kapitola o strategickém prostředí je zpracována velmi dobře, ale je otázkou, zda by neměla být především v Bezpečnostní strategii ČR. Lze to ale pochopit, není to vinou autorů, protože oba dokumenty byly navzdor metodologickým zásadám zpracovávány souběžně a Bílá kniha de facto dokončena a schválena vládou dříve. Stejným dilematem bylo zpracovat Bílou knihu jako strategický dokument s výhledem do roku 2010, a zároveň jej poskytnout jako srozumitelný text pro širokou veřejnost. Možná bylo lepší mít verze dvě.

Bílou knihu o obraně ČR je nutné brát vážně. Zpracovala ji skupina expertů ve složení, které by se těžko hledalo lepší. U nás bohužel převládá praxe, že zrodí-li se dobrá strategie, která by se měla respektovat a nejlepší z ní realizovat, tak se na ni raději rychle zapomene. Výraznému poklesu bojovosti armády bychom měli zabránit, můžeme ji brzy potřebovat nejen pro zahraniční mise. Nebudeme-li se této problematice věnovat, tak je nutné počítat s důsledky toho, že každý ozbrojený sbor se může dostat na samé hranice, kdy již přestává mít smysl, a naprosto ztrácí schopnost realizovat funkce, pro které byl zřízen. Toho bychom se měli vyvarovat. Bílá kniha by rozhodně měla překonat myšlenku generálního tajemníka Rasmussena, že proces přípravy koncepce je důležitější než obsah výsledného dokumentu, protože dominantní je realizace strategického záměru.

Text byl připraven v rámci projektu výzkumu, vývoje a inovací „Trendy, rizika a scénáře bezpečnostního vývoje ve světě, Evropě a ČR – dopady na bezpečnostní politiku a bezpečnostní systém ČR“ VG20102013009.